

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

LOTIN TILI VA VETERINARIYA ATAMALARI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi ta'lim shakli uchun

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya

Ta'lim sohasi: 840000 – Veterinariya

Ta'lim yo'naltirishi: 60840100 – Veterinariya meditsinasi

Samarqand – 2025

Modul / FAN SILLABUSI
Veterinariya profilaktikasi va davolash fakulteti
60840100 – Veterinariya meditsinasi ta'lim
yo'nalishi

Fan nomi:	Lotin tili va veterinariya atamaları
Fan turi:	Majburiy
Fan kodl:	LTVA1204
Yil:	2025-2026
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	-
Amaliy mashg'ulotlar	60
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqadi (FM)	
FM1	Talabalarga veterinariya va farmatsevtik asosiy tushunchalari va kategoriyalarini grammatik qonuniyatlar tamoyillarini, formalarni tushunish va atamalarning ma'nosini tushunish, mustaqil ravishda lug'atsiz yoki lug'at bilan anatomik, klinik va veterinariya atamalari tuzishga qaratilgan chuqur bilim berishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Hayvonlar anatomiyasi
2.	Biologiya
3.	zoologiya

Ta'lim natijalari (TN)	
TN1	<i>Bilimlar jihatidan:</i> Hayvon organlarini ilmiy nomlanishi, hujayra, to'qima, organ, tizim va organizmlarning klinik atamalarni yasash haqida bilimga ega bo'lishlari kerak.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflari:	Dilmurodev N.B. – “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedrası professori, v.f.d. Muxtarov E.A. – SamDVMCHBU, “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedrası katta qituvchisi PhD. Choriyev O.N. – SamDVMCHBU, “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedrası assistenti. Mirzoyev Z.R. – SamDVMCHBU, “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedrası assistenti.
E-mail:	dilnab@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedrası
Taqrizchilar:	1. S.S.Uzanov – Samarqand davlat tibbiyot universiteti, “Klinik anatomiya” kafedrası mudiri, i.f.f.d (PhD), dotsent 2. I.N.Siddiqev – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti “Dorivor o'simliklar va oziq-ovqat texnologiyasi” kafedrası katta o'qituvchisi, v.f.n.

Mazkur Sillabus “Hayvonlar anatomiyasi, gistologiya va patologik anatomiya” kafedrasining 2025-yil 29.08.2025 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2025-yil 29.08.2025 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Sh.Qurbanov

Fakultet dekani

H.Niyozov

Kafedra mudiri

N.Dilmurodev

Tuzuvchilar

N.Dilmurodev

E.Muxtarov

O.Choriyev

Z.Mirzoyev

Talabaniy fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsilya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaniy bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konseptga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaniy bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konseptini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

d) 3 baho olish uchun talabaniy bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni to'g'ri yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinmas;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

e) quyidagi hollarda talabaniy bilim darajasi qoniqarliq 2 baho bilan baholantirish mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmas;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa;

TN2	Veterinariya atamalarini to'g'ri talaffuz qilish, anatomik, klinik va veterinariya atamalarini tuzish, atamalarini manosi anglashni bilishlari lozim;
TN3	Klinik atamalarini yasashi, yunon va lotin tilida ishlatiladigan suffiksni ishlatilishini va manosi haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN4	Formatsevtik atamalarini yasashi, o'simlik, hayvondan olinadigan dorilarni atamalarini bir-biri bilan so'z yasashini bilishi kerak;
Ko'nikmalar jihatidan:	
TN5	Veterinariya atamalarini ishlatishda so'z yasashiga tasavvurga ega bo'ladi;
TN6	Organ va to'qimalardagi patologik, terapevtik va xirurgik usullarni ifodalovchi yunon atama elementlar ishlatilishiga tasavvurga ega bo'ladi;
TN7	Fan, ta'lim, to'qima, organlar, funksional va patologik holatlarni hamda jarayonlarni ifodalovchi, Turli fizik xususiyatlar ishlatiladigan atamalarga baho bera oladi;
TN8	Formatsevtik dori vositalar, retsept strukturasi, kimyoviy nomenklatura tuzlar va uglevodlar, vitaminlar va fermentlarning hamda dorilarni tarkibiy qismlarini biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Lotin tili va veterinariya atamalarini faniga kirish.
A2	Lotin tili fonetikasi.
A3	Unli va undosh tovushlar talaffuzi.
A4	Morfologiya. So'z turkumlari. Ot so'z turkumi. I, II, III, IV va V turlanishdagi otlar.
A5	Sifat so'z turkumi. Moslashmagan va moslashgan aniqlovchi
A6	Sifat darajalari. Anatomik yo'nalishlar va tekisliklari bo'yicha terminlar.
A7	Predloglar va bog'lovchilar.
A8	Sen, olmosh va ravish so'z turkumlari.
A9	Veterinariya atamalarini yasashi.
A10	Yunon alifbosi. Atamashunoslikda so'z yasashining umumiy tushunchalari.
A11	So'z yasash usullari. Prefiksatsiya.
A12	Klinik atama, so'zlarning bo'linishi va yunon-lotin atama elementlari. Suffiksatsiya.
A13	Organ va to'qimalardagi patologik, terapevtik va xirurgik usullarni ifodalovchi yunon atama elementlari.
A14	Muskul va skelet organlar tizimi atamalar.
A15	Yurak-qon tomir va ovqat hazm qilish organlar tizimi atamalar.
A16	Reproduktiv va nafas olish tizimi atamalar.

A17	Teri kasalliklari, hamda metabolizm jarayonlariga oid atamalar.
A18	Markaziy va periferik nerv tizimining funksional va patologik terminlari.
A19	Ko'z va quloq. Sezgi tizim kasalliklari atamaları.
A20	Siydik ayrish tizim kasalliklari atamaları.
A21	Klinik atamalarining tuzilishi. Yunon-lotin dubletlari va yakka termin elementlari.
A22	Fan, ta'lim, to'qima, organlarni ifodalovchi yunon-lotin atama elementlari (AE).
A23	Gemotologiya va immunologiya oid atamalar.
A24	Endokrinologiyaga oid atamalar.
A25	Funksional va patologik holatlarni hamda jarayonlarni ifodalovchi yakka atama elementlari (AE).
A26	Infektsion va parazitologik kasalliklarga oid atamalar.
A27	Fe'l, Fe'lining grammatik kategoriyalari. Retseptura.
A28	Retseptdagi muhim qisqartmalar.
A29	Deri vositalari nomenklaturasi.
A30	Kimyoviy moddalar, kislotalar va oksidlarning nomlanishi. Vitaminlar va fermentlarning lotincha nomlanishi.

Mashg'ulotlar shakli: Mustaqil ta'lim (MT)		
MT1	Lotin tilining kelib chiqish tarixi.	2
MT2	Lotin tili va farmatsiya terminologiyasi tarixi.	2
MT3	Tibbiy terminologiya asoschilari.	2
MT4	Osteologiya va miologiyada ishlatiladigan terminlar.	2
MT5	O'rtacha asrda anatomik terminlarni ishlatilishi.	2
MT6	Fe'l, Fe'lining grammatik kategoriyalari. Retseptura Morfema turlari.	2
MT7	Lotin va lotinlashgan yunon suffikalar, so'z yasavehi prefiksalar.	6
MT8	Veterinariya terminologiyada ishlatiladigan otlar.	2
MT9	Sitologiya, gistologiyaga va embriologiyaga oid atamalar.	4
MT10	Diagnostik, rentgenologik va immunologik atamalar.	6
MT11	Klinik, patologik, terapevtik va xirurgik atamalar.	6
MT12	Infektsion jarayonlarni ifodalovchi atama elementlari.	6
MT13	Derivor o'simliklar terminologiyasi. Yunoncha old qo'shimchali sonlar.	6
MT14	Klinik atamalarining tuzilishi. Fan, ta'lim, to'qima, organlarni ifodalovchi yunon-lotin atama elementlari (AE).	6
MT15	Funksional va patologik holatlarni hamda jarayonlarni ifodalovchi atama elementlari (AE).	6
Jami		60

Asosiy adabiyotlar	
1.	X.B. Yunosov., N.B. Dilmurodov., E.A. Muxtarov., O.N. Choriyev., Sh.Z. Doniyorov, Lotin tili va veterinariya atamaları. Samarqand. 2024
2.	X.B. Yunosov., N.B. Dilmurodov., O.N. Choriyev., Sh.Z. Doniyorov., E.A. Muxtarov. Lotin tili va veterinariya atamaları. Toshkent. 2023
3.	X.T. Umarov. Lotin tili va tibbiy farmatsevtik terminologiya asoslari. "Tamaddun" Toshkent. 2015.
4.	Dawn E. Christenson. Veterinary Medical Terminology 3rd Edition. This edition first published 2014 Michigan 2019. ISBN-978-0-323-61207-4
5.	Angela Taibo. Veterinary Medical Terminology Guide and Workbook. This edition first published 2014 India. ISBN-13: 978-1-4354-2012-0
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, azg'ulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 bet.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 bet.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohatlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 398-bet.
5.	Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. Toshkent: "O'zbekiston", 2024. – 481 bet.
6.	Israilova M.N. "Lotin tili va klinik farmatsevtika terminlari" o'quv qo'llanma. Toshkent 2016. Fan va texnologiyalar nashriyoti
7.	N.B. Dilmurodov, O.N. Choriyev, Sh.Z. Doniyorov, E.A. Muxtarov. Lotin tili va veterinariya atamaları. Uslubiy qo'llanma. Samarqand. 2023.
8.	Janet Amundson Romich. An Illustrated Guide to Veterinary Medical Terminology Third Edition. This edition first published 2009. ISBN-13: 978-1-4354-2012-0
9.	Konig Horst Erich. Veterinary anatomy of domestic mammals. This edition published by Sm Publishing 2016. ISBN 978-1-910455-60-9
Axborot manbaalari	
1.	www.gov.uz -O'zbekiston Respublikasi hukumat portal.
2.	www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari Ma'lumotlari milliy bazasi
3.	www.uzumail.uz
4.	www.vetportal.uz
5.	www.litres.ru
6.	www.lingualatina.ru